

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2007. június 14.*

A C-342/05. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz
2005. szeptember 14-én,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: M. van Beek és I. Koskinen,
meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg),

felperesnek

a **Finn Köztársaság** (képviseli: E. Bygglin, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési
cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: finn.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, K. Schiemann, J. Makarczyk,
L. Bay Larsen (előadó) és J.-C. Bonichot bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2006. november 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Keresetében az Európai Közösségek Bizottsága azt kéri, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a Finn Köztársaság nem teljesítette a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhely-irányelv) 12. cikke (1) bekezdéséből, valamint a 16. cikke (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel az irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében szabályozott kivételek sérelmével, főszabály szerint engedélyezte a farkasvadászatot.

Szabályozási háttér

Az élőhely-irányelv

- ² Az élőhely-irányelv 12. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a IV. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok természetes elterjedési területükön való szigorú védelmének érdekében, megtiltva az alábbiakat:

- a) e fajok vadon befogott példányainak szándékos befogásának vagy megölésének bármely formája; [...]”.

- ³ Az élőhely-irányelv IV. mellékletének címe „Közösségi jelentőségű, szigorú védelmet igénylő állat- és növényfajok”. E IV. mellékletnek az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmánnyal (HL 1994. C 241., 21. o. és HL 1995. L 1., 1. o.) módosított a) pontja (a továbbiakban: a IV. melléklet a) pontja) a következő fajt említi: „Canis lupus (kivéve a finn populációkat a rénszarvastartásról szóló 1990. évi szeptember 14-i 848/90. számú finn törvény 2. szakaszában meghatározott rénszarvastartási területen)”.

4 Az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben nincs más megfelelő megoldás, és az eltérés megengedése nem befolyásolja hátrányosan az érintett fajok populációi kedvező védettségi állapotának fenntartását az elterjedési területükön, a tagállamok engedélyezhetik a 12., 13., 14. cikkben, valamint a 15. cikk a) és b) pontjában foglalt rendelkezésektől való eltérést az alábbiak érdekében:

- a) a vadon élő állatok és növények, valamint a természetes élőhelyek védelme;
- b) termést, állatállományt, erdőt, halastavat, vizeket és más típusú, tulajdont érintő súlyos károk megelőzése;
- c) közegészség, közbiztonság vagy más kiemelkedően fontos közérdek, beleértve a társadalmi vagy gazdasági érdekeket is, továbbá a környezet számára kiemelkedően előnyös hatás elérése; [...]”.

5 A fajok védettségi helyzetét az élőhely-irányelv 1. cikkének i) pontja határozza meg:

„i) *egy faj védettségi helyzete*: a fajt érintő azon hatások összessége, amelyek a 2. cikkben meghatározott területen belül hosszú távon befolyásolhatják a faj populációinak eloszlását és sűrűségét:

A védettségi helyzet abban az esetben minősül »kedvezőnek«, ha:

- az érintett faj populációinak dinamikájára vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a faj képes hosszú távon fenntartani magát természetes élőhelyének életképes alkotórészeként,

továbbá

- a faj természetes előfordulási területe nem csökken, és valószínűleg a belátható jövőben sem fog csökkenni,

továbbá

- kellő nagyságú élőhely áll rendelkezésre jelenleg és valószínűleg a jövőben is a faj populációinak hosszú távú fennmaradásához.”

A finn szabályozás

- 6 A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy az élőhely-irányelv 12. és 16. cikke – szövegében lényegében azonos módon – került átültetésre a finn vadászati jogba.
- 7 A farkasok kilövésének engedélyezését illetően azonban különleges rendelkezések is fennállnak. A farkasok vadászatát az illetékes vadvédelmi körzet minden esetben egyedileg engedélyezi. A regionális vadászati felső határokat, azaz a november 1-től március 31-ig terjedő vadászidényben az egyes körzetekben vadászható farkasok számát ezzel szemben a mezőgazdasági és erdészeti minisztérium állapítja meg. E határok úgy kerülnek megállapításra, hogy azok ne veszélyeztessék az egyes körzetekben a farkaspopulációt. Figyelembe kell venni az ezen állatok mortalitására vonatkozó összes ismeretet, különösen a közlekedési balesetek és az emberi tevékenység által okozottakat.
- 8 A vadászat engedélyezésénél a vadvédelmi körzeteknek vizsgálniuk kell az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott – a nemzeti jogba átültetett – feltételek teljesülését. Ezenkívül a regionális vadászati felső határ kimerítése esetén a túllépése csak a 16. cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételek figyelembevételével lehetséges, és különleges miniszteri engedélyt igényel.
- 9 Ezenfelül a rendőrség ugyan rendkívüli körülmények között megölhet állatokat, de ezt csak a jelen ítélet 8. pontjában hivatkozott feltételek teljesülése esetén teheti.

A pert megelőző eljárás

- 10 A Bizottság a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást a Finn Köztársaság számára 2001. április 10-én küldött felszólító levéllel indította meg. Miután e tagállam erre 2001. július 6-i levelével válaszolt, a Bizottság 2002. június 26-án indokolással ellátott véleményt bocsátott ki. Ebben kifejtette, hogy – mivel Finnországban nem kedvező a farkas védettségi helyzete, más megoldások is alkalmazhatóak, és a vadászati engedélyek anélkül kerültek kiadásra, hogy a jelentős károkat okozó egyedek azonosítást nyertek volna – a farkasvadászat az engedélyezett formában nem felel meg az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek. A Finn Köztársaság ezen indokolással ellátott véleményre 2002. augusztus 28-i levelével válaszolt.
- 11 Mivel úgy ítélte meg, hogy a felrótt kötelezettségszegés továbbra is fennáll, a Bizottság 2005. szeptember 14-én benyújtotta a jelen keresetet.

A keresetről

A felek érvei

- 12 A Bizottság először is kifejti, hogy mivel Finnországban a farkas veszélyeztetett fajnak minősül, a védettségi helyzete nem minősíthető e tagállamban kedvezőnek.
- 13 A Bizottság továbbá előadja, hogy a vadászat megelőzésként történő engedélyezésére vonatkozó finn gyakorlat ellentétes az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésével.

Amennyiben nagy a valószínűsége annak, hogy egy farkas jelentős károkat okozzon, e károk általában másképpen is elkerülhetőek, mint megelőző kilövés. Szaganyagok, vagy más elriasztó eszközök alkalmazása, elektromos vagy egyéb kerítések használata, a jószágok, illetve a kutyák istállóba zárása éjszakára, illetve az okozott károk megtérítése is számításba vehető lenne. Amikor a vadászati engedélyek megelőzési célból kerülnek kiadásra, aligha valószínű, hogy a jelentős károkat okozó farkasok kerülnek kilövésre. Mindenesetre ezen engedélyeket a finn hatóságok anélkül adják ki, hogy az ilyen károkat okozó egyedeket megfelelően azonosítanák. E körülmények között a vadászat nem túl hatékony eszköz e károk megelőzésére.

- 14 Végül a Bizottság úgy érvel, hogy a mezőgazdasági és erdészeti minisztérium által – korlátozott időtartamra – előre meghatározott éves területi kvóták nem indokoltak, mivel a szigorú védelmi intézkedések alóli kivételeket az érintett időszakról függetlenül, és minden egyes vadászati engedélyt illetően egyedileg kell vizsgálni az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésével összhangban. Egyébként a finn hatóságok gyakorlata olyan helyzethez vezetne, amelyben a farkasokat jogszerűen ki lehet lőni, akkor is, ha a mezőgazdasági és erdészeti minisztérium által meghatározott felső határokat már jelentősen túllépték. Így a 2003–2004 idényben például, míg a felső határt nyolc farkasban állapította meg a minisztérium, tizenegy kivételes engedély került kiadásra, és ezen felül a rendőrség két engedélyt adott ki. Végeredményben tizenkét farkast lőttek ki abban az idényben.

- 15 A Bizottság megállapította, hogy – mivel a farkas védettségi helyzete Finnországban nem kedvező, mivel lehetne más megoldásokat alkalmazni, és mivel a vadászati engedélyeket anélkül adják ki, hogy a jelentős károkat okozó egyedeket megfelelően azonosítanák, Finnországban a farkasvadászat engedélyezése olyan mértékű, amely sérti az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeket.

- 16 A finn kormány úgy érvel, hogy a farkasvadászat engedélyt igényel, amely a helyi vadvédelmi körzethez benyújtott, a célzott területet és a célzott állatok számát megjelölő, indokolással ellátott írásbeli kérelem alapján állítható ki. A saját területével kapcsolatban megfelelő ismeretekkel rendelkező vadvédelmi körzet megvizsgálja, hogy a vadászat veszélyezteti-e a faj védelmének kedvező szintjét, hogy lehetséges-e más megfelelő megoldást találni, valamint hogy az eltérésekre vonatkozóan az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülnek-e.
- 17 Továbbá a vadászati engedélyek megadására vonatkozó határozatokat is a vadvédelmi körzetenként kilőhető példányokra vonatkozó, a mezőgazdasági és erdészeti minisztérium által meghatározott felső regionális határ figyelembe vételével hozzák meg, amely határ azon példányok számának felel meg, amelyek biológiaiilag, a populáció veszélyeztetése nélkül kilőhetőek. Nem egy elérendő vagy kimerítendő kvótáról van tehát szó.
- 18 A finn kormány kifejti, hogy gyakorlata nem veszélyezteti a finnországi farkaspopulációk kedvező védettségi állapotának fenntartását. E populációk az elmúlt évek során ugyanis jelentősen növekedtek. Ugyanez igaz az elterjedésük földrajzi területére. Mindent egybevetve az érintett faj populációinak dinamikájára vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a faj képes hosszú távon fenntartani magát természetes élőhelyének életképes alkotórészeként.
- 19 A „más megfelelő megoldás hiányára” alapított feltételt illetően a finn kormány úgy érvel, hogy – amennyire csak lehetséges – számos más eszközt alkalmaznak önmagában vagy együttesen a farkasok által okozott károk megelőzése, illetve azok mérséklése végett. A vadvédelmi körzetek mindenestre a vadászati engedélyek megadását megelőzően minden más megfelelő megoldást számításba vesznek. E tekintetben a finn kormány kiemeli, hogy azon helyettesítő megoldások, amelyekre a jelen esetben hivatkozik a Bizottság, nem alkalmazhatóak minden egyes esetben.

- 20 E kormány szerint – a Bizottság állításával ellentétben – az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdése nem tiltja meg a szigorú védelmi intézkedésektől való eltérést a jelentős károk megelőzése céljából. Véleménye szerint az a megállapítás is helytelen, hogy a határozatok, amelyekben az illetékes nemzeti hatóságok megadják a farkasvadászati engedélyeket, nem tartalmazzák a jelentős károkat okozó farkasok egyedi azonosítását. E határozatok pontosan meghatározzák az adott engedély által lefedett, az említett károkat okozó farkasok élőhelyéül szolgáló földrajzi területeket. Mivel azonban a farkasok falkában élő állatok, a vadászati engedélyek nem tudják mindig azonosítani a károkat okozó egyedeket vagy egyedekeket. Mindamellet amennyiben ismertek a szóban forgó, egy adott falkához tartozó egyedek, akkor rájuk fog vonatkozni a vadászati engedély. Egyébként amennyiben az érintett állat egyedül mozog, a vadászati engedélyek külön arra az állatra is irányulhatnak.

A Bíróság álláspontja

- 21 Amint azt a főtanácsnok-asszony jogosan jegyezte meg az indítványa 16. pontjában, a Bizottság a jelen ügyben nem a finn szabályozást, vagy a farkasok megölésének konkrét egyedi eseteit kifogásolja, hanem a finn hatóságoknak a farkas vadászatát illető közigazgatási gyakorlatát.
- 22 Még ha az alkalmazandó nemzeti szabályozás önmagában összeegyeztethető is a közösségi joggal, a kötelezettségzegés a közösségi jogot sértő közigazgatási gyakorlat fennállásából is fakadhat (lásd a Bíróság C-441/02. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2006. április 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-3449. o.] 47. pontját).

- 23 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban a Bizottságot terheli annak bizonyítása, hogy a hivatkozott kötelezettségszegés fennáll. A Bizottságnak kell az e feltételezés vizsgálatához szükséges bizonyítékokat a Bíróság előtt bemutatnia, anélkül, hogy bármiféle vélelemre támaszkodhatna (lásd többek között a Bíróság C-434/01. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2003. november 6-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-13239. o.] 21. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 48. pontját).
- 24 Jelen kereset keretében tehát a Bizottság feladata annak bizonyítása, hogy a Finnországban folytatott gyakorlat veszélyezteti a farkasokra, mint a IV. melléklet a) pontjában szereplő fajra vonatkozóan az élőhely-irányelv 12. cikkének (1) bekezdésében meghatározott szigorú védelmi intézkedéseket, mivel az ezen intézkedésektől való eltéréseket nem az irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek figyelembevételével engedélyezik (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítélet 22. pontját).
- 25 Mivel ez utóbbi rendelkezés meghatározza a kivételek rendszerét, amely megszorítóan értelmezendő, és amely a megkövetelt feltételek minden egyes eltérés esetében történő teljesülésével kapcsolatos bizonyítási terhet az arról határozatot hozó hatóságra ró, a tagállamok kötelesek annak biztosítására, hogy védett fajt érintő beavatkozás engedélyezésére kizárólag pontos és megfelelő, az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott okokra, feltételekre és követelményekre utaló indokolást tartalmazó határozattal kerülhet sor (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-60/05. sz., WWF Italia és társai ügyben 2006. június 8-án hozott ítéletének [EBHT 2006., I-5083. o.] 34. pontját).
- 26 Jelen esetben nyilvánvaló, hogy:
- a finn hatóságok minden évben korlátozott mértékben kivételesen engedélyezik a farkasvadászatot;

- a 2001. év folyamán a környezetvédelmi minisztérium és a finn környezetvédelmi központ által kiadott, a finnországi fajokat érintő veszélyekkel kapcsolatos 2000. évi jelentés [Pertti Rassi, Aulikki Alanen, Tiina Kanerva ja Ilpo Mannerkoski (toim.): Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Uhanalaisten lajien II seurantaryhmä. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki 2001] szerint a farkas Finnországban veszélyeztetett fajnak minősül;
- e jelentés megemlíti, hogy a szaporodásra képes egyedek száma kevesebb mint 50, amely küszöb alatt jelentősen megnövekszik a kihalás veszélye;
- a mezőgazdasági és erdészeti minisztérium által 2005-ben kiadott, a farkaspopulációra vonatkozó vadgazdálkodási terv (a továbbiakban: vadgazdálkodási terv) 7.2. pontja szerint Finnországnak vélhetően 20 szaporodó párral kell számolnia ahhoz, hogy biztosítani tudja hosszú távon a farkaspopulációnak a természetes élőhelye életképes alkotórészeként történő fennmaradását;
- a 2001., 2002., 2003. és 2004. éveket illetően a szaporodó párok számát a vadgazdálkodási terv 2.1.5. pontja 11-re, 12-re, 13-ra és 16-ra becsülte.

27 Nyilvánvaló tehát – figyelemmel az élőhely-irányelv 1. cikke i) pontjának első albekezdésében meghatározott feltételre –, hogy Finnországban a farkas védeltségi helyzete az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor nem volt kedvező.

28 Márpedig az irányelv 16. cikkének (1) bekezdése szerint az érintett fajok populációinak a természetes elterjedési területükön fennálló kedvező védeltségi állapota az előírt eltérések engedélyezésének szükséges előfeltétele (lásd a Bíróság C-508/04. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2007. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-3787. o.] 115. pontját).

29 A fentiekre tekintettel az eltérések engedélyezése csak kivételes esetben lehetséges, ha megfelelő megállapítást nyert, hogy nem súlyosbítják az említett populációk kedvezőtlen védeltségi helyzetét, illetve nem akadályozzák azok kedvező védeltségi helyzetének helyreállítását. A Bizottság által többek között az élőhely-irányelvben előírt, a közösségi jelentőségű állatfajok szigorú védelmével kapcsolatos útmutató (Guidance document on the strict protection of animal species of community interest provided by the «Habitats» Directive 92/43/EEC, végleges változat, 2007. február) III. részének 47–51. pontjában kifejtett szempontok alapján nem zárható ki, hogy korlátozott számú egyed kilövése nem befolyásolná az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott célt, amely a farkaspopuláció természetes elterjedési területén fennálló kedvező védeltségi állapotának a fenntartására irányul. Az ilyen eltérés így semleges lenne az érintett faj szempontjából.

30 Két, – a Bizottság által a Bíróság elé terjesztett – farkasvadászati engedély megadásáról szóló határozatból, amelyet a finn hatóságok a Bizottság felszólító levelének a Finn Köztársaság számára történő megküldése előtt hoztak, kitűnik, hogy az említett hatóságok e két esetben jól körülhatárolt földrajzi területen, meghatározott számú farkas kilövéseire adtak engedélyt, anélkül azonban, hogy a faj védeltségi helyzetének értékelésére támaszkodtak volna, vagy más kielégítő megoldások hiányára utaló pontos és megfelelő indokolást nyújtottak volna, illetve pontosan meghatározták volna a jelentős károkat okozó, kilőhető farkasokat.

31 Az ilyen határozatok, amelyek egyrészt nem annak értékelésén alapszanak, hogy a farkasok általuk engedélyezett kilövése milyen hatást gyakorol e faj populációjának a

természetes elterjedési területükön fennálló kedvező védettségi helyzetének fenntartására, és másrészt nem tartalmaznak a más kielégítő megoldások hiányát illetően pontos és megfelelő indokolást, ellentétesek az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésével.

- 32 Emlékeztetni kell ugyanakkor arra, hogy – amint az a jelen ítélet 21. pontjából is kitűnik – a Bizottság a jelen ügyben nem konkrét eseteket, hanem Finnország farkasvadászatra vonatkozó közigazgatási gyakorlatát kifogásolja.
- 33 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy még ha a közösségi jog követelményeivel ellentétes közigazgatási gyakorlatban álló tagállami magatartás megvalósíthatja is az EK 226. cikk szerinti kötelezettségszegést, ennek megállapításához az szükséges, hogy e közigazgatási gyakorlat bizonyos fokú állandóságot és általánosságot mutasson (lásd többek között a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 50. pontját).
- 34 Egyébként – mint az állandó ítélkezési gyakorlatból is következik – egy kötelezettségszegés fennállását azon helyzet alapján kell megítélni, amelyben az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő leteltkor a tagállam volt (lásd különösen a C-494/01. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2005. április 26-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-3331. o.] 29. pontját).
- 35 A jelen esetben a Bizottság nem terjesztett elő olyan, farkasvadászati engedélyek megadásával kapcsolatos határozatot, amelyet a finn hatóságok a jelen ítélet 30. pontjában említett határozatokat követően hoztak volna, kivéve a két 2006-os határozatot, amelyekre a finn hatóságok által időközben ezzel kapcsolatban tett előrelépés alátámasztásaként hivatkozik.

- 36 Mindent egybevetve a Bizottság – aki egyszer sem hivatkozott a jelen eljárásban az említett hatóságok jóhiszemű együttműködésének hiányára a vadászati engedélyek megadására vonatkozó határozatok közlését illetően – nem terjesztett a Bíróság elé egy olyan határozatot sem, amelyet a pert megelőző eljárás végének megfelelő időszakban hoztak, és amely a Bíróság előtt a felhozott kifogások megalapozottságának igazolásához szükséges elemeket szolgáltatathatna.
- 37 Ráadásul emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 26. pontjában már kifejtésre került – a szaporodó párok száma 11-ről 16-ra nőtt a 2001 és 2004 közötti időszakban. Nem vitatott továbbá, hogy ugyanezen időszak alatt a finn területen élő farkasok teljes száma 110 és 130 közötti egyedről 185 és 200 közötti egyedre nőtt.
- 38 Ezek az adatok, bár önmagukban nem bizonyító erejűek, mindenesetre alátámasztják, hogy a Finnországban kivételesen engedélyezett farkasvadászat ellenére az érintett fajok védettségi helyzete érezhetően és folyamatosan javult ebben a tagállamban a pert megelőző szakasz és a jelen kereset benyújtását megelőző időszak jelentős része között.
- 39 A Bizottság tehát nem bizonyította kellőképpen a finn hatóságok olyan közigazgatási gyakorlatának fennállását, miszerint anélkül adnak ki farkasvadászati engedélyeket, hogy a faj védettségi helyzetének értékelésére támaszkodnának, illetve más kielégítő megoldások hiányára utaló pontos és megfelelő indokolást nyújtanának.
- 40 A Bizottságnak azon kifogását illetően, amely szerint a vadászati engedélyek megelőzés címén kerülnek kiadásra, vagy legalábbis anélkül, hogy a jelentős károkat

okozó egyedeket megfelelően azonosítanak, meg kell állapítani – amint azt a főtanácsnok-asszony is megjegyezte az indítványa 29. pontjában – az élőhely-irányelv 16. cikke (1) bekezdése nem írja elő az eltérést lehetővé tevő intézkedések elfogadásának előfeltételként a jelentős károk bekövetkeztét.

- 41 Ugyanakkor igaz, hogy a finn kormány elismeri, hogy mivel a farkasok általában falkában élő állatok, a vadászati engedélyeket nem lehet mindig a károkat okozó egyedre vagy egyedekre szűkíteni.
- 42 Bár nem zárható eleve ki, hogy egy olyan farkasfalka egy vagy több egyede kilövésének engedélyezése, amely falka bizonyos egyedei ténylegesen vagy feltehetően károkat okoznak, megelőzheti, kizárhatja vagy csökkentheti e károkat, meg kell állapítani, hogy az akta tartalma nem erősíti meg e feltevést.
- 43 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – amint az a vadgazdálkodási terv 5.4.5. pontjában is megállapításra került – egyes vélemények szerint a folyamatos farkasvadászat eredményeképpen a farkasok tartani fognak az embertől, és ennél fogva a vadászat hozzájárul a károk mérsékléséhez, míg más vélemények szerint a falkákhoz tartozó farkasok vadászata a károk növekedésével jár. Ezzel kapcsolatban egyébként kevés biológiai tanulmány áll rendelkezésre.
- 44 E körülmények között el kell fogadni a Bizottság azon kifogását, amely szerint a vadászati engedélyek megelőzési célból kerülnek kiadásra.

45 Azon tényt illetően, miszerint a farkasvadászati engedélyek megadására vonatkozó határozatokat a vadvédelmi körzetenként kilőhető egyedekre vonatkozó felső regionális határ figyelembevételével hozzák meg, az nem tekinthető az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésével ellentétesnek. E határ, amelyet az érintett faj veszélyeztetése nélkül kilőhető egyedek száma alapján állapítanak meg – amint azt a főtanácsnok asszony az indítványa 33. pontjában megjegyezte –, csupán a keret, amelyen belül a vadvédelmi körzetek vadászati engedélyeket adhatnak ki, amennyiben az élőhely-irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülnek.

46 Figyelemmel többek között a jelen ítélet 8. pontjában kifejtettekre, a tény, hogy a 2003–2004-es idényben a szóban forgó határt ténylegesen túllépték, önmagában nem elegendő annak bizonyításához, hogy a finn hatóságok olyan számban adtak volna ki vadászati engedélyeket, amely veszélyeztetné a farkaspopulációk természetes elterjedési területükön fennálló kedvező védettségi állapotának fenntartását.

47 A fentiekből következik, hogy a Finn Köztársaság nem teljesítette az élőhely-irányelv 12. cikke (1) bekezdéséből, valamint a 16. cikke (1) bekezdésének b) pontjából eredő kötelezettségeit, mivel megelőzés címén engedélyezte a farkasvadászatot, anélkül, hogy megállapítást nyert volna, hogy az alkalmas a jelentős károk megelőzésére az élőhely-irányelv 16. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében, valamint következik, hogy a Bizottság keresetét ezt meghaladóan el kell utasítani.

A költségekről

48 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 3. §-a értelmében a Bíróság elrendelheti a költségeknak a felek közötti megosztását, vagy határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit, különösen részleges pernyertesség esetén.

- 49 Mivel a Bíróság csak részben adott helyt a felek keresetének, mindegyik fél maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Finn Köztársaság nem teljesítette a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdéséből, valamint a 16. cikke (1) bekezdésének b) pontjából eredő kötelezettségeit, mivel annak megállapítása nélkül engedélyezte megelőzés címén a farkasvadászatot, hogy az alkalmas a jelentős károk megelőzésére az élőhely-irányelv 16. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében.**
- 2) **A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.**
- 3) **Az Európai Közösségek Bizottsága és a Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.**

Aláírások

